

A REGIME TRANSITION IN ACTION: BLOODY JANUARY IN KAZAKHSTAN

The events that unfolded in January 2022 shook many Kazakhstanis who had been praising themselves as the most politically stable and economically successful country in the post-Soviet space (excluding Baltic states).

On January 2, demonstrations started in the town of Zhanaozen, Kazakhstan's oil hub, which was also previously known for deadly clashes between protestors and police in December 2011. The protests caused by dissatisfaction with spiking oil prices, social inequalities and declining living standards soon spilled into large demonstrations across Kazakhstan, including in Almaty, the country's former capital and financial centre. At this point, socio-economic demands were already being accompanied by more structured political demands for change. Protestors shouted "Old man out!" referring to **Nursultan Nazarbayev**. After formally stepping down as president in 2019, Mr. Nazarbayev, Kazakhstan's long-term president since the country became independent in 1991, continued to hold a strong position in government as chair of Kazakhstan's Security Council.

Although **Tokayev**, the current president, removed Nazarbayev from his post, the protests nevertheless escalated into violence and looting across the country. In response, President Tokayev declared a state of emergency in the country and requested the Collective Security Treaty Organization (CSTO), a Russian-backed military organisation, to help to "stabilise" the country. The aim was declared to be peacekeeping, while others viewed it as foreign interference violently cracking down on the protests. President Tokayev called the protestors "bandits and terrorists" and authorised law enforcement forces to use deadly force against them. On 11 January, Tokayev said that order had been restored in Kazakhstan and the protests were over. The CSTO troops were fully withdrawn from the country by January 19. The January events claimed at least 227 lives while up to 10,000 people have been detained.

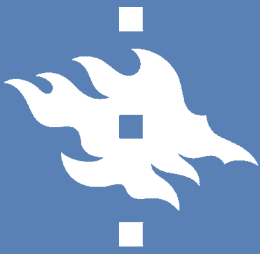
Much of what really happened in Kazakhstan in early January remains to be discovered, but as many observers agree, there seems to have been a power struggle during the time of the riots between President Tokayev and allies of his predecessor, Nursultan Nazarbayev. The consequent removal of Nazarbayev and his associates from important political and financial posts in the country, as

well as Tokayev's criticism of the Nazarbayev era, point to the veracity of this version of events.

Now what's next for Kazakhstan? Tokayev retained power largely thanks to the support of Russia. Having hastily pushed Nazarbayev from power in Kazakhstan, Tokayev has in the past weeks dismantled the previous ruling regime and begun to build his own. But it is not an easy task for him. He does not have widespread popular support among the population, and neither has he yet surrounded himself with loyal elites. In the short run, Tokayev will try to carry out policy measures to calm public dissent, but these will not lead to deep and systemic transformations in Kazakhstan, which means the potential for social unrest in the country remains. Will the January events contribute to curtailing Kazakhstan's "multi-vector" approach? In the short term, some adjustment of Kazakhstan's foreign policy course is possible. One can even predict the strengthening of ties with Moscow in terms of deepening integration. Moreover, Moscow's invasion of Ukraine gives a clear message to Kazakhstan and its Central Asian neighbours that Russia will be ready to advance its interests in the region even with the use of force. However, in the longer term, with the strong presence of other powers, especially China, Russia's exclusive right to cooperation with Kazakhstan is unlikely.

Sherzod Eraliev is an Academy of Finland Fellow at Aleksanteri Institute, University of Helsinki

HALLINNONVAIHTO KÄYNNISSÄ: VERINEN TAMMIKUUN KAZAKSTANISSA

Tammikuun 2022 tapahtumat järkyttivät Kazakstanilaisia, jotka ovat ylpeilleet sillä, että Baltiaa lukuun ottamatta heidän maansa on poliittisesti vakain ja taloudeltaan menestynein entisen Neuvostoliiton alueella.

Tammikuun toisena päivänä mielenosoitukset alkoivat Jañaözessa, Kazakstanin öljyteollisuuden keskuksessa, samalla alueella, jossa ihmisiä kuoli poliisien ja mielenotajien yhteenotoissa joulukuussa 2011. Protestit, jotka syntyivät tyytymättömyydestä öljyn hinnan nousuun, yhteiskunnalliseen epätasa-arvoon ja heikentyneeseen elintasoon levisivät pian suuriksi mielenosoituksiksi koko Kazakstaniin, mukaan lukien maan entiseen pääkaupunkiin ja taloudelliseen keskukseseen Alma-ataan. Tässä vaiheessa mukaan oli tullut myös vaatimuksia poliittisesta muutoksesta. Mielenosoittajat huusivat ”Vanha mies ulos!” viitaten **Nursultan Nazarbajeviin**, Kazakstanin pitkäaikaiseen presidenttiin, joka nousi valtaan vuonna 1991 maan itsenäistyessä. Väistyttyään virallisesti presidentin toimesta vuonna 2019, Nazarbajev säilytti edelleen vahvan aseman hallinnossa Kazakstanin turvallisuusneuvoston puheenjohtajana.

Vaikka hallitseva presidentti **Tokajev** erotti Nazarbajevin, mielenosoitukset kärjistyivät väkivallaksi ja ryöstelyksi ympäri maata. Tokajev reagoi tapahtumiin julistamalla hätätilan ja pyysi Venäjän johtamalta Kollektiiviselta turvallisuusjärjestöltä (OKDB) apua tilanteen ”vakauttamiseen”. Kutsun päämääräksi esitettiin rauhanturvaaminen, mutta monet näkivät operaation ulkomaalaisten joukkojen käyttämisenä mielenosoitusten väkivaltaiseen tukahduttamiseen. Presidentti Tokajev kutsui mielenosoittajia roistoiksi ja terroristeiksi sekä antoi turvallisuusjoukoilleen luvan käyttää tappavaa voimaa. Tammikuun 11. Tokajev ilmoitti järjestyksen palautuneen Kazakstaniin ja että mielenosoitukset ovat ohitse. Kollektiivisen turvallisuusjärjestön joukot vedettiin maasta tammikuun 19. mennessä. Tapahtumissa oli kuollut ainakin 227 ihmistä ja vähintään 10 000 oli pidätetty.

Kazakstanin tammikuun tapahtumissa riittää vielä paljon selvitettävää. Useimmat asiantuntijat ovat kuitenkin yksimielisiä siitä, että mellakoiden aikana näyttäisi käynnissä olleen valtataistelu Presidentti Tokajevin ja hänen edeltäjänsä Nazarbajevin liittolaisten välillä. Tulkintaa vahvistaa se, että Nazarbajevin liittolaisia on sittemmin siirretty syrjään tärkeistä poliittisista ja talouteen liittyvis-

tä asemista sekä kritiikki, jota Tokajev on esittänyt Nazarbajevin aikaa kohtaan.

Mitä Kazakstanissa tapahtuu seuraavaksi? Venäjän tuella oli keskeinen rooli siinä, että Tokajev onnistui pysymään vallassa. Siirrettyään Nazarbajevin nopeasti sivuun Tokajev on alkanut erottaa aiempaa hallitsevaa eliittiä ja rakentaa tilalle omaansa. Tehtävä ei kuitenkaan ole helppo. Tokajevilla ei ole vankkaa tukea kansan parissa eikä hän ole vielä ehtinyt luomaan ympärilleen lojaalia eliittiä. Tokajev on pyrkinyt toteuttamaan uudistuksia, jotka vähentäisivät nopeasti tyytymättömyyttä, mutta nämä eivät tarkoita syvempiä rakenteellisia muutoksia ja näin ollen potentiaali levottomuuksiin säilyy maassa. Vähentävätkö tammikuun tapahtumat Kazakstanin ulkopoliittikan monisuuntaisuutta? Lyhyellä tähtäimellä Kazakstanin ulkopoliitikassa voidaan nähdä jonkinlaista hienosäätöä. Voidaan jopa ennustaa, että suhteet Moskovaan vahvistuvat. Lisäksi Venäjän hyökkäys Ukrainaan lähettää selvän viestin Kazakstaniin ja Keski-Aasiaan, että Moskova on valmis ajamaan intressejään alueella jopa voimaa käyttäen. Pidemmällä tähtäimellä muiden valtakeskittymien ja etenkin Kiinan vaikutus taannee sen, että Venäjä tuskin saa yksinoikeutta yhteistyöhön Kazakstanin kanssa.

Sherzod Eraliev toimii tohtoritutkijana Aleksanteri-instituutissa.